

Föreningsliv på lektionstid

På Centralskolan i Forshaga har eleverna föreningsverksamhet på schemat. Eleverna får lära sig starta och driva en förening. Flera av deras föreningar har fortsatt även efter att eleverna slutat nian.

- Föreningstiden har gett eleverna nya kompisar när de som har samma intresse fått tillfälle att träffas på det här sättet, säger Lena Westman som är studie och yrkesvägledare på Centralskolan i Forshaga.

Entreprenörsanda

Eleverna i årskurs sju till nio får lära sig hur man startar och driver föreningsverksamhet. Idéer om vad föreningarna ska handla om får de själva komma på. Sedan är det antingen en lärare eller någon utomstående som handleder dem

på lektionstid. Det här är ett projekt som förekommit sedan slutet av 90-talet. Flera av elevernas föreningar har sedan fortsatt utanför skolan.

- Syftet med föreningstid i skolan är att eleverna ska få entreprenörsanda och tilltro till sig själva och sin egen förmåga, säger Lena Westman.

Mässa

I början av vårterminen höll eleverna en mässa där de olika

föreningarna fick sätta ihop montrar och visa upp sin verksamhet. Det ingår att besökarna på mässan får rösta fram det bästa framförandet. I år vann X-treme, skejtarföreningen. De hade gjort en film bland annat om att åka skateboard.

Egen lokal

Föreningsverksamhet för skateboardåkare har funnits på Central-skolan sedan 1999. Skejtarföreningen X-treme har genom hårt arbete fått Forshaga kommun att ställa upp och hyra en lokal åt dem. Där håller de som bäst på att ordna med inredningen. Under påsklovet kommer föreningens medlemmar att snickra på ramper med mera till sin lokal.

Mekarklubb

Andra exempel på föreningar som startat i skolan och som lever vidare utanför skolan är MEK. Det är en förening för motorintresserade. Det startade som en mekarklubb för mopeder och idag håller flera av medlemmarna på med folktrace.

Från idrott till kultur

En förening höll på med självförsvaret för tjejer. Tjejerna som startade föreningen fortsatte sitt intresse efter skolan till att börja med. Men de hade fullt upp med andra fysiska aktiviteter som innebandy och handboll. Tiden räckte inte till så de har beslutat att återuppta själv-

försvaret någon gång i framtiden i stället.

- 1999 till 2000 var det många föreningar som höll på med idrott, idag går det mer och mer över till att handla om kultur. Vi har haft föreningar som sysslat med gitarrspel, dans, hårdrock och film. Filmföreningen såg på film, skrev recensioner och analyserade, säger Lena Westman.

Internationellt

En förening som sysslar med dans hade ett uppträdande på ett årsmöte som Sveriges Lärarförbunds lokala avdelning hade den nionde mars.

- Det hela blev så lyckat att lärarna även i fortsättningen tänker anlita skolans föreningar till sina möten, säger Lena Westman.

Den 26 till 28 maj i år ska Forshaga vara värd för ett internationellt möte som handlar om Sportfiske, Salmon-Tour. Då kommer dansgruppen att uppträda inför folk från norra Spanien, Wales, Finland, Norge och Irland.

Cirkusskola

Narrarna är ett annat exempel på en förening som har sina rötter i Centralskolans föreningsverksamhet. Det är en förening för gycklare. Bland annat håller de på med eldslukning men de har även haft cirkusskola för barn i Forshaga på sommarlovet. På det viset har Narrarna väckt intresse hos yngre som kommer att fortsätta föreningsverksamheten. Det går rykten om att Narrarna har planer på att underhålla på båtar som tillhör ett stort svenskt rederi.

Text Cicci Wik

(Publicerat i Karlstads Tidningen nr 11 2005)

Försäkringskassan informerar i Molkom

Molkom ligger tre mil från Karlstad centrum där besluten fattas. Medborgarkontorets roll är att minska avståndet. Nu har Försäkringskassan inbjudits för att visa folket på orten hur deras it-tjänster fungerar. Det finns önskemål om att andra myndigheter ska följa efter.

Medborgarkontoret i Molkom invigdes den 14 januari 2004. Det är meningen att medborgarkontoret ska hjälpa folket i Molkom att komma i kontakt med beslutsfattare i Karlstad kommun. Önskemål har kommit in till medborgarkontoret om att även andra myndigheter ska komma till Molkom.

Försäkringskassan

När Nyeds kommun slogs ihop med Karlstad kommun försvann mycket av samhällsservicen från Molkom. Nu finns önskemål om att få tillbaka

försäkringskassan, arbetsförmedlingen och polisen.

- I början av maj någon gång kommer en handläggare från försäkringskassan till Molkom. Han ska visa folk hur man använder datorn och svara på eventuella frågor. Vilket datum det blir är inte bestämt än men vi ska informera om det i Molkomsbladet i början av maj, säger Helena Danielsson som är samhällsvägledare på Medborgarkontoret i Molkom.

Samhällsdator

I anslutning till biblioteket står en dator som molkomsborna kan använda till samhällsservice. Det går inte att surfa överallt på internet via den. Där finns bara länkar till sådant som har med samhälle att göra. Vill besökarna använda övriga internet får de i stället gå in på biblioteket.

Synpunkter på yttre miljön

De flesta ärenden medborgarna har till sitt kontor i Molkom gäller den

yttre miljön. Till exempel om snöröjning och trasiga lampor. En del molkomsbor har önskemål om att promenadvägar ska rustas upp. I sådana ärenden kontaktas tekniska verken i Karlstad som får svara på hur det ligger till.

- Där säger de att det beror på hur mycket pengar tekniska verken har kvar när vintern är över och snöröjningen upphör. Ska det bli av i år måste det finnas utrymme i årets budget till promenadvägarna här i Molkom, säger Helena Danielsson.

Sopsortering i skogen

Andra vanliga ärenden till medborgarkontoret är konsumentfrågor. Det kan vara någon som beställt något på Internet som vill veta hur man ångrar sig. Ett annat ärende handlade om sopsortering. En kvinna ringde och frågade om hon kunde lämna sorterade sopor till sopbilen. Hon bor långt ut i skogen och har inget körkort. Tyvärr kunde hon inte

få den servicen utan att betala mer för sophämtningen.

Nya lokaler

Graningeskolan och Lindforssskolan ska läggas ner och alla elever från förskolan upp till nian kommer att gå på Åsvallaskolan när renoveringen är klar. Det beräknas bli 2006. Förutom skolverksamheten blir det nya lokaler till medborgarkontoret där. Biblioteket ska också få rum.

CICCI WIK

(Publicerad i Karlstads tidningen nr 12 2005)

Molkomsenkät

Vad är bra och vad är dåligt med Molkom?

Reidun Sundström pensionär

- Vi hade det bra här tills sammanläggningen med Karlstad. Sedan gick det bara utför. Nu har vi bara Konsum kvar Ica har stängt. Och en bank, förr fanns det tre. Men det är bra att vara pensionär och bo mitt i samhället. PRO är bra här i Molkom. Det är alltid fullt på mötena. Jag tror det är lättare att ordna med aktiviteter här för oss pensionärer än vad det är i en större stad. PRO har ordnat med dans i Hembygdsgården och pengarna därifrån har vi använt för att till exempel göra en boule-bana.

Annica Oscarsson föräldraledig

- Det är bra här i Molkom för det är mer lugn och ro här än i en storstad. Alla känner alla på gott och ont. Det är klart att det blir en del skvaller men vi håller ett öga på varandra också och det känns tryggt. Det som är mindre bra är väl att det inte finns mer för de yngre att göra här. Det är synd att man måste spela innebandy för att ha något att göra. Alla är inte intresserade av det.

Linda Edvinsson långtidssjukskriven och Jesper Ihl 5,5 år

- Jag trivs bra här i Molkom. Det är inte för stort och inte för litet. Molkom är bra. Om något skulle bli bättre här så är det väl att det skulle skapas fler arbetstillfällen så att fler flyttar hit.

Joelle Salame universitetsstuderande i Karlstad

- Jag har bara bott här i nio månader men jag känner redan en hel del folk här och det är bra. Det är bra också att det är nära till Karlstad. Det är lugnt här i Molkom. Blir det blir för lugnt blir man rastlös. Men att det är lugnt kan inte vara bara dåligt.

Ulf Blomqvist robotoperatör på Sandvik Calamo i Molkom

- Det är bra i Molkom. Här har vi bra huspriser och det är bara tre mil till stan. Det tar inte lång tid att åka buss härifrån. Då tar det längre tid från en del delar av Karlstad att komma till centrum med buss. Jag förstår inte folk som har barn och envisas med att bo i stan. Husen kostar ju dubbelt så mycket. Här har barnen det bättre. Det är bra skolor och lugnt.

(Publicerat i Karlstads tidningen nr 12 2005. Foton fanns med på personerna men de blev kvar i tidningens arkiv.)

Förgyll fönsterbrädan med härliga orkidéer

Förr ansågs det svårt att odla orkidéer. De hämtades ofta direkt ur sin naturliga miljö och färdades sedan långa sträckor till Europa. När de kom fram var de halvvisna svåra att hålla vid liv. Nu för tiden har var och varannan blomsteraffär ett urval orkidéhybrider till rimliga priser. Flera av dem inte alls särskilt svåra att ta hand om.

Orkidéerna är faktiskt den största växtfamiljen på jorden. Det finns ungefär 25 000 till 30 000 arter. I Sverige har vi ungefär 50 orkidéarter som växer vilt. Men dessa är inget för våra fönsterbrädor hemma. Inte ens för våra trädgårdar eftersom de är beroende av sin ursprungsmiljö. De som går att ha inomhus är i stället sådana som kommer från tropiska eller subtropiska klimat. Inomhusklimatet hos oss liknar deras ursprungliga miljö. Det är därför de trivs som krukväxter. Utöver de renodlade orkidéerna finns det i

dag en hel uppsjö hybrider. De har odlats fram för att ge oss lättskötta orkidéer att ha hemma i krukor på fönsterbrädet.

Nybörjarorkidé

Brudorkidén, Phalaenopsis är den vanligaste nybörjarorkidén. Den vill inte ha alltför ljus utan trivs bäst i ett norrfönster. Det är viktigt att inte plantan torkar ut. Men vattna den inte för mycket utan se till att hålla den jämt fuktig en bit ner i jorden. Ett annat tips är att inte ta bort blomstängeln med en gång när den blommat färdigt. Det kan komma nya skott på den om man väntar. Ta inte bort den förrän den är helt uttorkad. Ett bra tips är att du inte ska frysa i rummet, då är det rätt temperatur för din brudorkidé. Om du trivs så trivs din brudorkidé. Dendrobium är ett släkte orkidéer som ursprungligen kommer från Asien och Australien. De finns i alla färger utom svart. Det finns cirka 1 000 arter Dendrobium. Många av dem lever i trädkronor andra växer på stenar. För att sköta en dendrobium rätt bör man veta dess

ursprung. Det gäller att försöka ge den liknande förutsättningar i vardagsrummet. Ställ den ljus men skydda den mot allt för starkt solljus. Växten dricker mycket men håll bort överflödigt vatten och duscha den regelbundet.

Markväxare

Venuskon, Paphiopedilum, som den heter på svenska är en markväxande art som kommer från Sydostasien. Där växer den på klippor från en höjd strax över havsytan upp till 3 000 meter. Ju högre höjd över havet den kommer från desto lägre temperatur behöver den ha på natten. Men det gäller de renodlade arterna. De Venuskor som saluförs i våra affärer är hybrider som inte kräver så mycket. Men vattna den inte för mycket.

Vill du veta mer om orkidéer:

Länktips Neovita orkidéer

En webbsida med om inte allt så nästan allt om orkidéer.

<http://www.neovita.com/orkideer/no.cgi?huvudavdelning=rad>

Jans orkidéplantor och odling på fönsterbrädan

Foton och beskrivningar av några av de vanligaste arterna.

<http://biphome.spray.se/jj/ORKI-DEER.htm>

Sveriges bofasta orkidéer

En innehållsrik hemsida med beskrivning och foto av svenska orkidéer.

<http://hem.ektv.nu/~ekt005551/svorkid.html>

Boktips

Orkidéer sinnligt vackra, enkla att sköta

Av Susanna Rosén, Anna Skoog och Peter Göttfert

Bokförlag Forma Publishing Group
Den här boken vänder sig både till nybörjare och redan frälsta som vill veta mer om orkidéer. Orkidéer är tuffa, lättskötta växter som vem som helst kan sköta och inte alls några bräckliga väsen. Det är fler orkidéer som dör av att ha älskats ihjäl än som dör av vanvård. De mår snarare bättre om de sköts för lite än för mycket. Boken innehåller 167 färgfoton.

Så lyckas du med orkidéer

av Ralf Efraimsson Bokförlaget Semic

En bok med många bilder, tips om placering, vattning, gödsling, omplantering och annat som har med skötseln av orkidéer att göra.

Sensuella Orkidéer

av Peter Göttfert och Anders Wigh Ica Bokförlag

En bok med stora foton tagna av Lucia Röed. Till varje art som presenteras följer en beskrivning av utseende, växtsätt och tips om hur de ska skötas i hemmet. Det här är en liten uppslagsbok för den som vill börja samla orkidéer.

Bedårande Orkidéer från jordens alla hörn

av Peter Göttfert och Anders Wigh Foto Fredrik Persson Ica Bokförlag
Boken visar ett urval av de arter och hybrider som är populära i odling idag, med skötselråd, ursprung samt en och annan rolig historia om dem.

(Publicerat i Karlstads tidningen nr 13 2005 alla de här bilderna var inte med.)

